

Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną
Kod przedmiotu	05.6-WP-OLIGO-EiR
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną - Oligofrenopedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	podyplomowe
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020
Jednostka obsługująca przedmiot	Wydział Nauk Społecznych

Informacje o przedmiocie	
Liczba punktów ECTS do zdobycia	5
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	-	-	15 (w tym jako e-learning)	1 (w tym jako e-learning)	Egzamin
Ćwiczenia	-	-	20 (w tym jako e-learning)	1,33 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie

Cel przedmiotu

Zapoznanie słuchaczy z problematyką rozwoju, edukacji, rehabilitacji, społecznej integracji i normalizacji życia dzieci, młodzieży i dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zagadnieniami dotyczącymi istoty, koncepcji, etiologii, diagnozy, profilaktyki niepełnosprawności intelektualnej i zaburzeń rozwojowych

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotów: pedagogika specjalna

Zakres tematyczny

Treści wykładów:

1. Pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogika), jej przedmiot zainteresowań, cele, zadania i rys historyczny.
2. Współczesne interpretacje istoty niepełnosprawności intelektualnej, koncepcje i perspektywy badawcze z uwzględnieniem koncepcji inteligencji wielorakiej
3. Charakterystyka przyczyn niepełnosprawności intelektualnej oraz przemian w klasyfikowaniu i ujmowaniu możliwości rozwoju, rehabilitacji i edukacji (ujmowane całościowo) osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnym stopniu.
4. Osoba z niepełnosprawnością intelektualną w perspektywie ekosystemu. Społeczno-ekologiczne ujęcie niepełnosprawności intelektualnej i jego konsekwencje dla systemu wsparcia, edukacji i rehabilitacji osób z tą niepełnosprawnością
5. Organizacja edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, jej wielotorowość i zróżnicowanie (analiza kryteriów owego zróżnicowania, np. ze względu na zakres i miejsce udzielania specjalnego pedagogicznego wsparcia).
6. Problemy rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną i formy ich wspierania. Funkcjonowanie placówek dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną; problem deinstytucjonalizacji, infantylizacji, wykluczenia i marginalizacji społecznej
7. Wskazanie najistotniejszych współczesnych problemów w życiu osób z niepełnosprawnością intelektualną w celu ich eliminowania - konieczność uwrażliwiania społeczeństwa na potrzeby tych osób, usuwania negatywnych postaw i uprzedzeń, wskazywanie możliwości i normalizacji życia we wszystkich jego sferach (edukacyjnej, rodzinnej, zawodowej itp.).

Treści ćwiczeń:

1. Niepełnosprawność intelektualna i osoba z tą niepełnosprawnością w perspektywie historycznej. Przemiany w społecznych postawach wobec tych osób i możliwości ich edukacji, rehabilitacji, integracji i normalizacji warunków życia
2. Współczesne koncepcje niepełnosprawności intelektualnej: psychobiologiczna, psychorozwojowa, psychospołeczna i pedagogiczna; analiza ujęć istoty i kryteriów diagnostycznych tej niepełnosprawności w klasyfikacjach ICD-10 (Międzynarodowej Klasyfikacji Statystycznej Chorób i Problemów Zdrowotnych WHO), DSM-5 (Klasyfikacji Zaburzeń Psychiczych APA), ICF (Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia WHO) oraz AAiDD (Amerykańskiego Towarzystwa Niepełnosprawności Intelektualnej i Rozwojowej)
3. Społeczno-ekologiczny wymiar niepełnosprawności intelektualnej i znaczenie zindywidualizowanego wsparcia dla funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną; problemy diagnozy i określania zakresu wsparcia oraz warunków niezbędnych dla jego udzielania
4. Znaczenie etiologii w diagnozie niepełnosprawności intelektualnej, jej wieloczynnikowy charakter. Zapobieganie niepełnosprawności intelektualnej jako forma wsparcia; wiązanie etiologii z zapobieganiem i wsparciem
5. Charakterystyka osób z niepełnosprawnością intelektualną z uwzględnieniem charakterystyki procesów orientacyjno-poznawczych, zaburzeń rozwoju sfery intelektualnej, rozwoju mowy itp. Wybrane zespoły zaburzeń genowych i chromosomowych, np. zespół Downa, Williamsa, Aperta

- 6. Problemy społecznego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną w zależności od wieku; w rodzinie, systemie edukacji, lokalnym środowisku, w sytuacji zatrudnienia. Problem stającej się dorosłości - emerging adulthood J.J. Arnetta - osób z NI
- 7. Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną (Konwencja Praw Osób z Niepełnosprawnościami); problem ich respektowania i przestrzegania. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną wobec współczesnych wyzwań i zagrożeń

Metody kształcenia

Wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, praca indywidualna i w grupach, dyskusja problemowa

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbol e efekto	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Dokonyuje charakterystyki osób z niepełnosprawnością intelektualną różnego stopnia; określa istotę, wieloczynnikowe uwarunkowania i konsekwencje tej niepełnosprawności dla osób nią dotkniętych	K_W08	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	Ćwiczenia
Formułuje argumenty potwierdzające walory współpracy rodziców/opiekunów specjalistów, nauczycieli, pedagogów dla efektywnego planowania i realizacji działań związanych z edukacją, rehabilitacją, integracją i normalizacją sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnością intelektualną	K_U13	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	Ćwiczenia
Potrafi zidentyfikować i opisać aktualne problemy w rozwoju, edukacji, wychowaniu i opiece, rehabilitacji (terapii) i wspieraniu osób z niepełnosprawnością intelektualną	K_U02	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	Ćwiczenia
Słuchacz charakteryzuje główne założenia współczesnego systemu edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną	K_W07	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	- Wykład - Ćwiczenia
Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru oceniania i diagnozowania, jak też podmiotowego traktowania człowieka, a w szczególności człowieka z niepełnosprawnością intelektualną	K_K05	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia (zaliczenie) – aktywność studenta na zajęciach: opracowanie i prezentacja w czasie ćwiczeń zagadnień, problemów przewidzianych w programie przedmiotu (metody kształcenia: praca w grupach, z tekstem i dyskusja problemowa),
Narzędzie weryfikacji: przygotowane, adekwatnie do danego tematu zajęć zagadnienia problemowe;
przykładowe problemy dyskutowane na zajęciach podejmujących kwestie niepełnosprawności intelektualnej:
konceptcje, perspektywy badawcze niepełnosprawności intelektualnej, rozwiązania w procesie rehabilitacji i edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście danej koncepcji NI, charakterystyka osób z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej, problemy dorosłości i wspierania rodzin osób z NI
Wykłady - egzamin ustny z zagadnień programowych wykładów opracowanych w formie pytań (student losuje 3 pytania); warunkiem zaliczenia jest 60% poprawnych odpowiedzi na pytania (punktowane: 1-5 pkt.). Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń.
Ocena końcowa - ocena z egzaminu.

Literatura podstawowa

- 1. Dziecko niepełnosprawne w rodzinie, red. I. Obuchowska, Warszawa 1999.
- 2. Janiszewska-Nieścioruk Z., Maciarz A., Współczesne problemy pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną, Kraków 2006.
- 3. (Nie)nowe problemy rozwoju, edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, red. Z.Janiszewska-Nieścioruk, A. Mróz, U. Gembara, Zielona Góra 2019
- 4. Kościelska M., Niechciana seksualność, Warszawa 2004.
- 5. Kościelska M., Oblicza upośledzenia, Warszawa 2000.
- 6. Krause A., Współczesne paradygmaty pedagogiki specjalnej, Kraków 2010.
- 7. Krause A. Normalizacja środowiska społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną, Toruń, Akapit, 2010
- 8. Niepełnosprawność intelektualna – etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia, red. K.Bobińska, K.Pietras, K.Gałecki, Wrocław 2012.
- 9. Pedagogika specjalna, red. W. Dykcik, Poznań 2001.
- 10. Psychologia kliniczna, red. H. Sęk, Warszawa 2005, 2014.
- 11. Sękowska Z., Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej, Warszawa 2001.
- 12. Smith D.D., Pedagogika specjalna, Warszawa 2008.
- 13. Upośledzenie w społecznym zwierciadle, red. A. Gustavsson, E. Zakrzewska-Manterys E., Warszawa 1997.
- 14. Wspomaganie dzieci z genetycznie uwarunkowanymi wadami rozwoju i ich rodzin, red. A. Twardowski, Poznań 2006.
- 15. Wyczesany J., Pedagogika upośledzonych umysłowo, Kraków 2011.
- 16. Zasępa E., Osoba z niepełnosprawnością intelektualną. Procesy poznawcze, Warszawa, 2016
- 17. Żółkowska T., Wyrównywanie szans społecznych osób z niepełnosprawnością intelektualną, Szczecin 2004.
- 18. Janiszewska-Nieścioruk Z., Maciarz A. (2006) Współczesne problemy pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną, Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
- 19. Obuchowska I. (red.) (1995) Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa, WSiP
- 20. Wyczesany J. (2005) Pedagogika upośledzonych umysłowo. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
- 21. Dykcik W. (red.) (2001) Pedagogika specjalna. Poznań, Wyd. UAM
- 22. Sękowska Z. (2001) Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej. Warszawa, APS
- 23. Gustavsson A., Zakrzewska-Manterys E. (red.) (1997) Upośledzenie w społecznym zwierciadle, Warszawa, Wyd. Żak

Literatura uzupełniająca

1. Żyta A. (2004) Rodzeństwo osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
2. Sadowska S. (2006) Jakość życia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, Kraków, Oficyna Wyd. ImpulS
3. Szumski G. (2006) Integracyjne kształcenie niepełnosprawnych, Warszawa, PWN
4. Gajdzica Z. (2007) Edukacyjne konteksty bezradności społecznej osób z lekkim upośledzeniem umysłowym, Katowice, Wyd. UŚ
5. Kościelska M. (1998) Trudne macierzyństwo, Warszawa, PWN
6. Bobińska K., Galecki P., Zaburzenia psychiczne u osób upośledzonych umysłowo, Wrocław 2010.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Zdzisława Janiszewską-Nieścioruk, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 16-05-2019 11:07)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ